

POSTANOWIENIE

Dnia 15 czerwca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący)
SSN Marian Kocon
SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Diany H.

przeciwko HDI Asekuracja Towarzystwu Ubezpieczeń S.A. w Warszawie

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 15 czerwca 2011 r.,

zażalenia strony pozwanej na orzeczenie o kosztach, zawarte w wyroku Sądu Okręgowego z dnia 3 lutego 2011 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 3 lutego 2011 r. Sąd Okręgowy oddalił apelację powódki Diany H. od wyroku Sądu Rejonowego z dnia 14 października 2010 r. i nie obciążył jej kosztami postępowania apelacyjnego, należnymi pozwanej HDI Asekuracja Towarzystwu Ubezpieczeń Spółce Akcyjnej w Warszawie. Sąd ten uznał, że szczególny rodzaj sprawy, wynikający z istotnej dla powódki kategorii roszczenia, ma bardzo ocenny charakter, a zatem były podstawy do zastosowania art. 102 w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

Pozwana w zażaleniu domagała się zmiany postanowienia orzekającego o kosztach postępowania apelacyjnego przez zasądzenie na jej rzecz kwoty 1200 zł, zarzucając, że narusza ono art. 102 k.p.c. przez błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że zaistniał szczególny wypadek, wskazujący na zastosowanie zasady słuszności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zastosowanie przez sąd jednej z zasad orzekania o kosztach procesu, przewidzianych art. 98 do 107 k.p.c., uzależnione jest od wyniku sprawy oraz jej okoliczności faktycznych. Przyjęcie za podstawę orzeczenia zasady odpowiedzialności za wynik sporu i obciążenie strony przegrywającej całością, czy nawet częścią kosztów procesu, może w konkretnej sprawie, kolidować z poczuciem sprawiedliwości oraz słuszności. W celu zapobieżenia ewentualności wydania orzeczenia w takich warunkach wprowadzona została możliwość oparcia go na regule objętej art. 102 k.p.c. Zgodnie z nią, do nieobciążenia strony przegrywającej sprawę obowiązkiem zwrotu, wygrywającemu przeciwnikowi, kosztów procesu w całości lub części, dojść może, jeśli zaistniały szczególnie uzasadnione wypadki. Wskazuje to na określenie tej zasady jako wyjątku od podstawowej, unormowanej w art. 98 § 1 k.p.c., a zarazem wyklucza dokonywanie rozszerzającej wykładni. Sposób skorzystania z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem sądu orzekającego i od oceny tego sądu należy przesądzenie, że taki szczególnie uzasadniony wypadek nastąpił w rozpoznawanej sprawie oraz usprawiedliwia odstąpienie od obowiązku ponoszenia kosztów procesu. Zakwalifikowanie przypadku jako „szczególnie uzasadnionego” wymaga rozważenia całokształtu okoliczności faktycznych sprawy. Ingerencja w to uprawnienie, w ramach rozpoznawania środka zaskarżenia od rozstrzygnięcia o kosztach procesu, następuje jedynie w sytuacji stwierdzenia, że dokonana ocena jest dowolna, oczywiście pozbawiona uzasadnionych podstaw. Wbrew zarzutom skarżącej Sąd Okręgowy dokonał wykładni art. 102 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. zgodnej z założeniem ustawodawcy oraz z ugruntowanym orzecznictwem (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2010 r., II PZ 38/10, niepubl.; z dnia 2 lutego 2011 r., II CZ 184/10, niepubl.; z dnia 3 lutego 2011 r., I CZ 171/10, niepubl.). Do szczególnie uzasadnionych wypadków zaliczyć można okoliczności konkretnej sprawy, łączące się z charakterem żądania poddanego pod osąd. Na zaistnienie go w rozpoznawanej sprawie wskazuje ocena Sądu Okręgowego, która uwzględnia wszystkie okoliczności sporu pomiędzy stronami. Subiektywne odczucia, choć obiektywnie jedynie częściowo usprawiedliwione, mogły stanowić racjonalną przyczynę dążenia do apelacyjnej kontroli rozmiaru przysługującego powódce świadczenia. Wskazywała na to znaczna rozbieżność pomiędzy zapłatą dokonaną przed wniesieniem powództwa, a ustalonymi w procesie następstwami doznanych w wypadku obrażeń oraz przyznana Sądowi swoboda w określeniu „stosowności” zadośćuczynienia. Nie zasługuje na podzielenie stanowisko pozwanej, że doszło do oczywiście nieuzasadnionego przyjęcia, że obciążeniu powódki obowiązkiem ponoszenia kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym sprzeciwiają się względy słuszności i zasady współżycia społecznego.

Z powyższych względów zażalenie jako pozbawione usprawiedliwionych podstaw zostało oddalone w oparciu o art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.